

Nederlandse talkshows, nieuws- en radioprogramma's tijdens de verkiezingscampagne van 2025

Onderzoeksverantwoording

Amsterdam, januari 2026

Nisanur Karadavut (MA)

Vaas de Wit (MA)

Dr. Nel Ruigrok

Inhoud

Inleiding	2
Dataverzameling	2
Talkshows en debatten	2
Nieuwsprogramma's	3
Radio	3
Methode	4
Handmatige sprekerherkenning (Talkshows)	4
Automatische sprekerherkenning (Nieuws en Radio)	4
Onderwerpclassificatie	5
Appendix A	5
Appendix B	8

Inleiding

Het onderzoek is uitgevoerd door studenten media en journalistiek van de Erasmus Universiteit Rotterdam onder leiding van Nisanur Karadavut, Vaas de Wit en Nel Ruigrok, in samenwerking met de Ombudsman voor de publieke omroepen. Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt door het Commissariaat voor de Media en het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. De (ex)studenten die meewerkten: Gijs Berk, Rosa van der Vleuten, Frederique Zandvliet, Iza van Meggelen, Weia Tan, Niene Tempelman, Charlotte Soer, Christian Gravesteijn en Mare Hoekstra. In deze onderzoeksverantwoording gaan we in op de dataverzameling en de verschillende methoden van onderzoek.

Dataverzameling

Talkshows en debatten

In totaal zijn twaalf talkshows geanalyseerd over de periode van 1 september tot en met 28 oktober 2025. Alleen het ochtendprogramma *Goedemorgen Nederland* is op 29 oktober opgenomen, omdat dit nog vóór de eerste verkiezingsuitslagen werd uitgezonden. De selectie bestond uit zowel programma's van publieke omroepen als van commerciële zenders. De geanalyseerde programma's van de publieke omroepen waren: *Goedemorgen Nederland*, *Pauw & De Wit*, *Buitenhof*, *WNL op Zondag*, *Eva*, *Café Kockelmann*, *Dit is de Week*, *Een buitengewoon gesprek* en *Ongehoord Nieuws*. Vanuit de commerciële zenders zijn *RTL Tonight*, *Nieuws van de Dag* en *Vandaag Inside* opgenomen in de analyse. Daarnaast zijn verschillende verkiezingsdebatten in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2025 meegenomen. Dit betrof zowel commerciële debatten (twee RTL Verkiezingsdebatten) als publieke debatten (NL Kiest en het EenVandaag Debat). In totaal ging het hierbij om 442 uitzendingen, 133 uitzendingen van de commerciële omroepen, 304 uitzendingen op de publieke omroepen en 5 debatten, 2 bij de commerciële omroepen en 3 bij de publieke omroepen.

Talkshows (2025)			
Aantal uitzendingen, uren en spreekbeurten			
programma	Aantal uitzendingen	Uren	Spreekbeurten
Commercieel			
Nieuws van de Dag	42	37.4	10,399
RTL Tonight	49	50.5	13,918
Vandaag Inside	42	41.9	16,114
Debatten			
EenVandaag debat	1	0.8	187
Nederland Kiest	2	2.6	541
RTL Debat	2	4.2	1,001
NPO			
Buitengewoon gesprek	3	2.3	646
Buitenhof	8	7.1	1,299
Café Kockelmann	8	7.0	1,998
Goedemorgen Nederland	170	47.3	13,293
Ongehoord Nederland	28	15.2	2,803
Pauw en de Wit	36	28.0	6,563
dit-is-de-week	8	5.6	1,327
eva	35	25.7	6,044
wnl op Zondag	8	7.6	1,595
sum	—	442	283.2
			77728

Nieuwsprogramma's

In totaal werden 3 nieuwsprogramma's geanalyseerd over de periode van 1 september tot en met 28 oktober 2025. De geanalyseerde programma's van de publieke omroepen zijn: *NOS Journaal*, *Nieuwsuur*, *EenVandaag*. In totaal gaat het hierbij om 166 uitzendingen.

Nieuwsprogramma's (2025)				
Aantal uitzendingen, uren en spreekbeurten				
programma	Aantal uitzendingen	Uren	Spreekbeurten	
eenvandaag	48	38.7	9,772	
nieuwsuur	61	73.8	14,662	
nos journaal 20 00 uur	57	43.2	8,332	
sum	—	166	155.7022	32766

Radio

Daarnaast zijn er in totaal 13 radioprogramma's van de publieke omroepen geanalyseerd. Dit is gedaan voor de periode wat dichterbij tegen de verkiezingen aan: van 1 oktober tot en met 29 oktober 2025. De geanalyseerde programma's zijn: *De Nieuws BV*, *Dit is de Dag*, *Dr. Kelder en co*, *EenVandaag*, *Geld of je Leven*, *Nieuws en co*, *Nieuwsweekend*, *NOS met het oog op morgen*, *NOS Radio 1 Journaal*, *Spraakmakers*, *Sven op 1*, *Villa vdb*, *WNL Haagse Lobby*. In totaal ging het hierbij om 224 uitzendingen.

Radioprogramma's (2025)				
Aantal uitzendingen, uren en spreekbeurten				
programma	Aantal uitzendingen	Uren	Spreekbeurten	
NOS Radio 1 Journaal	25	79.4	11,452	
Spraakmakers	21	42.0	8,704	
De Nieuws BV	20	29.5	5,323	
Nieuws & Co	21	28.4	4,874	
NOS Met het Oog op Morgen	28	27.9	4,685	
Villa VdB	18	27.0	4,810	
EenVandaag	21	22.0	4,514	
Dit is de Dag	20	12.5	2,625	
Sven op 1	21	10.5	2,362	
Nieuwsweekend	4	10.0	1,598	
Geld of je Leven	17	8.5	1,661	
WNL Haagse Lobby	4	4.0	785	
Dr. Kelder en Co	4	4.0	929	
sum	—	224	305.7	54322

Methode

Voor de analyse is gebruikgemaakt van een combinatie van automatische en handmatige inhoudsanalyse. Om de spreektijd per gast vast te stellen, is diarization-technologie toegepast: een methode waarbij de computer automatisch verschillende sprekers in een uitzending identificeert en labelt. Het systeem detecteert wanneer er gesproken wordt en vertaalt stemkenmerken naar vector representaties. Op basis hiervan zijn de uitzendingen opgedeeld in spreekbeurten: segmenten waarin telkens één persoon aan het woord is. De vector representaties maken het mogelijk om verschillende stemmen automatisch van elkaar te onderscheiden en spreekbeurten die waarschijnlijk door dezelfde spreker zijn uitgesproken, te groeperen onder hetzelfde sprekers-nummer. Vervolgens zijn alle spreekbeurten met behulp van Faster Whisper automatisch getranscribeerd. De transcripties, samen met de bijbehorende metadata (datum, start- en eindtijd van elke spreekbeurt, programma en sprekers-nummer), zijn opgeslagen in AmCAT – een database en computationele infrastructuur voor het verzamelen, beheren en analyseren van grootschalige tekstuele data (Van Atteveldt, 2017).

Handmatige sprekerherkenning (Talkshows)

Om te bepalen wie de verschillende sprekers in de talkshows waren, is een handmatige analyse uitgevoerd. Alle afleveringen zijn volledig bekeken, waarbij de stemmen van alle aanwezige gasten — inclusief presentatoren en vaste duiders — zijn geïdentificeerd. Deze stemmen zijn vervolgens handmatig gekoppeld aan de bijbehorende sprekersnummers die in AmCAT zijn geregistreerd. Daarna is deze informatie verbonden aan relevante metagegevens van de sprekers, zoals gender en vakgebied. Door de combinatie van automatische spraakherkenning en zorgvuldige handmatige verificatie is zo een betrouwbare dataset opgebouwd, waarmee nauwkeurig kon worden vastgesteld welke gasten aan het woord waren en hoeveel spreektijd zij kregen in de verschillende programma's.

Automatische sprekerherkenning (Nieuws en Radio)

Voor de uitzendingen van nieuws- en radioprogramma's is automatische sprekerherkenning toegepast. In tegenstelling tot de analyse van talkshows, waarbij alle sprekers zijn geïdentificeerd, is hier de herkenning beperkt tot de lijsttrekkers. Daarbij is gebruikgemaakt van vector representaties (embeddings) die eerder handmatig zijn herkend en gelabeld in de talkshows. Alle embeddings van de belangrijkste lijsttrekkers zijn verzameld uit de talkshow data of, indien nodig, aangevuld met embeddings uit andere datasets. Op basis hiervan is per lijsttrekker een gemiddelde embedding berekend.

Deze gemiddelde vector representaties zijn vervolgens vergeleken met alle embeddings uit de nieuws- en radioprogramma's. Op die manier kon automatisch worden vastgesteld welke uitspraken, en daarmee welke spreekbeurten, aan welke lijsttrekker toebehooren. Met deze methode is een dataset opgebouwd waarmee kan worden berekend welke lijsttrekkers aan het woord waren en hoeveel spreektijd zij kregen in de verschillende programma's. Hoewel het om een automatische analyse gaat

en incidentele fouten mogelijk zijn, is de methode na controle betrouwbaar genoeg bevonden voor verdere analyse.

Onderwerpclassificatie

Om te bepalen welke onderwerpen domineren in talkshows, nieuwsprogramma's en radio-uitzendingen is gebruikgemaakt van een mixed-methods benadering, waarin handmatige codering en automatische inhoudsanalyse zijn gecombineerd. Allereerst wordt er een codeboek opgesteld voor de mogelijke verschillende onderwerpen. De gehanteerde categorieën zijn: werk, inkomen & economie, landbouw & platteland, defensie, Israël & Gaza, buitenlandse zaken, burgerrechten, onderwijs, cultuur & wetenschap, klimaat & natuur, politiek nieuws, gezondheid & welzijn, woningbouw, immigratie, infrastructuur & mobiliteit, veiligheid & justitie, sport en overig. Meer informatie over het codeboek is te vinden in Appendix A. Vervolgens is een sample van de spreekbeurten handmatig gecodeerd door twee codeurs. Om de betrouwbaarheid van deze codering vast te stellen is een intercodeurbetrouwbaarheidsstoets uitgevoerd, waarbij twee codeurs onafhankelijk van elkaar een subsample aan willekeurige items codeerden. De hieruit berekende Cohen's kappa van 0,75 wordt beschouwd als voldoende betrouwbaar voor verdere analyse.

Vervolgens is de onderwerp classificatie opgeschaald met behulp van een geautomatiseerd classificatiemodel. OpenAI's Chat GPT is hierbij ingezet als supervised tekstclassificatie: elke spreekbeurt werd, op basis van het codeboek en vaste instructies (prompt), toegewezen aan precies één vooraf gedefinieerde categorie. Chat GPT fungeert hierbij als classificatie-instrument en niet als interpretatieve actor; de categorieën en beslisregels worden volledig bepaald door het codeboek. De overeenkomst tussen de automatische classificatie en de handmatige codering is vastgesteld in een aparte steekproef (Cohen's kappa = 0,83), wat wijst op voldoende betrouwbaarheid voor verdere analyse.

Vervolgens is dit model toegepast op de spreekbeurten uit talkshows, nieuwsafleveringen en radio-uitzendingen. Daarbij zijn uitsluitend de spreekbeurten van lijsttrekkers meegenomen. Voor alle spreekbeurten van lijsttrekkers is vervolgens vastgesteld welke onderwerpen zij aansneden en hoe vaak deze per lijsttrekker voorkwamen. De gebruikte prompt is opgenomen in Appendix B.

Appendix A

Codeboek

Categorie	Beschrijving
Werk, inkomen & economie	"Deze zinnen gaan over sociale zekerheid, uitkeringen, pensioenen; armoedebestrijding en verminderen

	ongelijkheid; nivellering; betere arbeidsomstandigheden; hoger minimumloon maar ook over Vlaktaks, belastingverlaging; algemene bezuinigingen t.b.v. verlagen staatsschuld of begrotingstekort; steun aan bedrijfsleven of ondernemers, belastingverhogingen, accijnsverhogingen, moeilijk rond kunnen komen."
Landbouw & platteland	"Deze zinnen gaan over terugdringen stikstofuitstoot landbouw, boeren, inkrimpen veestapel, duurzame landbouw, diervriendelijke alternatieven, maar ook over Instandhouden (intensieve) landbouwsector; steun voor platteland, of de landelijke gemeenschap."
Defensie	"Deze zinnen gaan over Sterk leger / sterke NAVO; investeringen in defensie, een sterker of effectiever leger, marine, luchtmacht; het bereiken van de NAVO doelstelling van 2% van het BNP voor defensie."
Israël & Gaza	"Deze zinnen gaan over de oorlog tussen Israël en Hamas in de Gazastrook, het conflict tussen Israël en de Palestijnen, militaire acties in Gaza, en de humanitaire en politieke gevolgen van het geweld in Israël en Palestina. Ook de betrokkenheid van (buitenlandse) politici valt hieronder, zoals Trump."
Buitenlandse zaken	"Deze zinnen gaan over buitenlands beleid gebaseerd op mensenrechten en een op regels gebaseerde wereldorde, Amerikaanse politiek, Kirk en de oorlog in Oekraïne en Rusland. Verder gaat het over versterking of uitbreiding van de EU; stimulering van vrijhandel of vrijhandelsovereenkomsten, of over uittreding uit de EU; protectionisme; anti-globalisering; grenscontroles; humanitaire interventies; ontwikkelingssamenwerking. Ook ander nieuws wat niet in Nederlandse context plaatsvindt hoort hierbij."
Burgerrechten	"Deze zinnen gaan over vrijheid van meningsuiting, individuele rechten en vrijheden; privacy; gelijke rechten voor alle mensen, seksualiteit inc homorechten, transgender, LHBTQI+ rechten; weerstand tegen discriminatie of anti-semitisme; zelfbeschikking in gezondheidszorg, waaronder abortus en euthanasie, maar ook over Traditionele / Christelijke / conservatieve normen en waarden; belang van gezin en gemeenschap; bescherming van het (ongeboren) leven en het gezin, weerstand tegen abortus en weerstand tegen euthanasie, anti-woke. Het gaat hier om de Nederlandse context."

Onderwijs, cultuur & wetenschap	"Dit artikel gaat over onderwijs, cultuur, en wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. Hieronder vallen verbetering en stimulering van of juist bezuinigingen op scholen, universiteiten, wetenschappelijke en culturele organisaties (inc. de publieke omroep) of over Particulier en religieus onderwijs; vermindering van financiering voor studenten of scholen; leningen in plaats van beurzen voor studenten; het stimuleren van traditionele of conservatieve of christelijke waarden in cultuur of onderwijs."
Klimaat & natuur	"Dit artikel gaat over de bescherming van het milieu, investeren in parken en groene gebieden; het verminderen van koolstofemissies, het verbeteren van isolatie, maatregelen om de brandstofefficiëntie te verbeteren; de overgang naar duurzame energie, inclusief kernenergie, biomassa en stadsverwarming, maar ook over Investeren in fossiele brandstoffen, inclusief aardgaswinning; verlagen van milieunormen of -bescherming. Het gaat hier ook over het doodschieten en opkomen van de wolven."
Politiek nieuws	"Dit artikel gaat over bestuurlijke vernieuwing, (grondwettelijke of staatsrechtelijke) hervorming, versterken van het democratisch proces, verbeteren vertrouwen in de overheid. Ook nieuws over peilingen, verkiezingsnieuws en nieuws over partijbesturen."
Gezondheid & welzijn	"Dit artikel gaat over (overheids)investeringen in gezondheidszorg; betaalbare en beschikbare zorg (inc afschaffen eigen risico). Stimuleren van gezond gedrag, sport en preventie, privatisering, rol van bedrijven en particuliere verzekeraars, kostenbesparingen en doelmatigheid. Hier gaat het ook om medicatie"
Woningbouw	"Dit artikel gaat over woningbouw, betaalbare huizen, sociale woningbouw, huurverlaging, vermindering of de hypotheekrenteaf trek of juist het stimuleren van huiseigenaarschap."
Immigratie	"Dit artikel gaat over arbeidsmigratie en immigratie (inc. vluchtelingen, expats, studenten) en integratie (of juist multiculturalisme), of over terugdringen migratie, vluchtelingen en asielzoekers; verminderen buitenlandse arbeiders, expats en studenten; gedwongen integratie van minderheden en conformiteit aan Nederlandse cultuur,

	het boerkaverbod, islamisering van de samenleving. De spreidingswet valt hier ook onder."
Infrastructuur & mobiliteit	"Dit artikel gaat over (investeringen in) openbaar vervoer (treinen, bussen, metro, tram); steun voor elektrische autos, fietsen, of ander duurzaam vervoer; autogebruik of bezit duurder maken (inc. rekeningrijden) of juist investeringen in wegen; verhogen snelheidslimiet; meer of goedkoper parkeren; lagere belasting op autos of benzine; uitbreiden of steunen schiphol or vliegverkeer."
Veiligheid & justitie	"Dit artikel gaat over wetshandhaving, rechtsstelsel, openbare veiligheid, criminaliteitspreventie, en gerelateerde beleidsmaatregelen. Dit omvat zowel preventie van misdrijven als reactieve maatregelen, juridische procedures, en veiligheidsinitiatieven. Ook de hoeveelheid politie, strengere straffen, en het juridische proces vallen hieronder. Ook hoort hier grensoverschrijdend gedrag, femicide en seksueel misbruik bij. Het nieuws moet wel gaan over Nederland. Criminaliteit in het buitenland valt onder defensie & buitenlandse zaken. Demonstreren hoort hier ook bij."
Sport	"Dit artikel gaat over sportwedstrijden, sporttoernooien en sportevenementen - investeren in sport of het bevorderen van sport valt hier niet onder. Racisme binnen sport hoort bij burgerrechten, niet bij sport."
Overig	"Stukken tekst waarin een dienst of een product wordt aangeprezen, waarin het gaat over wat er later in de show aan bod komt of allerlei losse zinnen over verschillende onderwerpen die in het programma aan bod komen of zijn gekomen. Wanneer er staat 'verder in het nieuws', Wanneer er verslag wordt gedaan over het weer, ook wanneer er wordt benoemd wie er vanavond aan tafel zit, Ook stukken tekst wat reclame is, waar producten of diensten worden aangeprezen vallen hieronder."

Appendix B

ChatGPT prompt: "Classificeer de volgende tekst in één van deze categorieën. Gebruik de beschrijvingen om te bepalen welke het beste past. Geef alleen een JSON terug in dit formaat. Predicted_label <één van de categorieën> "